

DOBROVOLNÝ EKOLOGICKÝ SPOLEK - OCHRANA PTACTVA
Záchranná stanice ptactva
ul. Zábělská 75
Plzeň 312 19
tel: 019/ 74 600 88
mobil: 0777 145 960, 0777 194 095, 0777 760 777

Zpráva o činnosti DES OP a Záchranné stanice ptactva za rok 2001

OBSAH:

- 1/ **Všeobecná část:** *Provoz Záchranné stanice (živočichů) ptactva
Druhová ochrana volně žijícího ptactva.
Ekologická výchova, osvěta, propagace
Personální pokrytí, členská základna
Finance – stručná roční bilance*
- 2/ **Přílohy:** **Celková (souhrnná) roční bilance** – pacientů dle jednotlivých druhů a okresů
Souhrnná finanční uzávěrka za rok 01
- 3/ **Speciální příloha pro orgány ochrany přírody a odbornou veřejnost:**

Celkový seznam jednotlivých pacientů (případů)

Projekt MALÁRIE - seznam ptactva odchyceného DES OP v roce 2001:

Zpráva dravci a sovy r. 01 - zpráva o hnízdění, faunistická pozorování a zajímavosti

Zpráva čáp bílý r. 01 - seznam hnízd a hnízdišť čápa bílého kontrolovaných DES OP
- rekonstrukce hnízd čápa bílého realizované DES OP

Zpráva o zimním sčítání labutí velkých na Plzeňsku za rok 2001

Informační materiál: Kontaktní spojení - samolepka

- kartička důležitých telefonních čísel

- plakát „čáp bílý“

Díky finanční podpoře a náklonnosti uvedených partnerů mohl v roce 2001

Dobrovolný ekologický spolek - ochrana ptactva

již devátým rokem plně pracovat a zajišťovat svůj chod.

Zvláštní poděkování pak patří zejména

STATUTÁRNÍMU MĚSTU PLZEŇ

Představitelům Rady a Zastupitelstva města Plzně

Členům Komise životního prostředí Rady města Plzně

Členům správní rady Nadačního fondu „Zelený poklad“,

kteří se nemalou měrou spolu s

„Národní sítí stanic“ při ÚVR ČSOP a jednotlivými okresními úřady (PM, PS, PJ, DO a TC)

podíleli na hrazení převážné většiny provozních nákladů.

Provoz Záchranné stanice (živočichů) ptactva

Celkové výsledky, přehled jednotlivých případů – pacienti.

V roce 2001 bylo zajištěno a ošetřeno celkem:

2.308	živočichů	(83 druhů)	560	samostatných případech
451	ptáků	(57 druhů)	398	samostatných případech
831	savců	(11 druhů)	135	samostatných případech
9	exotických zvířat	(9 druhů)	11	samostatných případech
13	ostatních druhů	(3 druhy)	11	samostatných případech
1.000	obojživelníků	(1 druh)	1	samostatném případě
4	plazů	(2 druhy)	4	samostatných případech

Podrobnosti viz. příloha – Tabulka jednotlivých druhů.

Záchrana vejce a odchov motáka lužního ze zničeného hnízda u Přeštic (PJ)

Dne 6.6. 01 omylem přejeli elektromontéři při kontrole linky elektrického vedení v poli nedaleko Přeštic hnízdo motáka lužního. Jeden ze zaměstnanců se k hnízdu vrátil a našel jedině nerozbité vejce, které duchapřítomně zahříval na vlastním těle (břiše) celkem 6 hodin. Vejce bylo neprodleně předáno do líhně k panu V. Langovi v Horní Bříže a po 14 dnech se vylíhlo mládě. Dnes již plně vzletný a lovu schopný jedinec je připraven na vypuštění (jaro 2002).

Úspěšný přesun hnízda s vejci labutě velké na Denisovo nábřeží (PM)

Dne 23.3.01 byl zrealizován úspěšný přesun hnízda se 3 vejci labutě velké hnízdící na Denisovo nábřeží v Plzni. Jednalo se o výrobu speciální plovoucí podložky, zakotvené čtyřmi kůly, na kterou bylo hnízdo přeneseno. Díky tomuto řešení a dalším opatřením nebylo hnízdo spláchnuto velkou vodou a labutí pár vyvedl celkem 7 mlád'at.

Kolonie rorýsů Dobřany (PJ)

Díky již druhým rokem sledované kolonii rorýsů, hnízdící v půdních prostorách obytného domu v Dobřanech se podařilo zachránit všechna mlád'ata (14), která byla na stanici přijata jako vypadlá z nepřístupných a nenalezených hnízd. Jelikož rorýsi jsou potravní specialisté, živí se pouze určitým druhem hmyzu, stávají se mlád'ata v zajetí neodchovatelná a lze je zachránit pouze adoptí do jiného hnízda rorýsů se stejně starými mlád'aty. Nemalelou zásluhu na tomto úspěchu měl člen DES OP M. Paisker, který kolonii našel a přistrkování mlád'at zajišťoval.

Voliéra pro vodní a brodivé ptactvo - areál zahrada Bukovec (PM)

Díky podpoře od Statutárního města Plzně (Nadačního fondu „Zelený poklad“) se podařilo zrealizovat a dokončit výstavbu nové voliéry pro vodní a brodivé ptactvo. Voliéra zakrývá vodní nádrž o rozměrech (9 x 6 x 2 m) na pronajatém pozemku u mlýna v Bukovci. Obdélníková základna půlkruhové voliéry je (15 x 9 m) a poskytuje dostatečný prostor pro léčbu vybrané skupiny ptactva. Mimo jiné bylo předěláno oplocení pozemku (nové pletivo), zastřešen a natřen altán sloužící jako sklad nářadí a krmiva.

Odchyt vlaštovek v nákupním středisku Carrefour (PM)

Velice zdařilá akce, při které se podařilo odchytit ve večerních hodinách po zavírací době dva exempláře vlaštovky obecné, které trávily cca 15 dní přímo v obrovské nákupní hale mezi nákupními regály. Akce byla provedena potmě (vyřazení osvětlení) za pomoci vysokozdvíže plošiny, podběráků, nárazové sítě, svítlen a absolutního nasazení členů DES OP (K. Makoň, J.Volf, P. Burgetová, M. Paisker, B. Ježdík, P. Blažková, V.Lang).

Transfer plazů a obojživelníků (PM)

S ohledem na ochranu plazů a obojživelníků přistoupila naše organizace k osvětě a následným transferům několika případů plazů i obojživelníků. Jednalo se nejčastěji o přesun užovky hladké, užovky obojkové a v jednom případě cca 1.000 ex čolků obecných (V. Lang ml., A. Makoňová) z bezprostřední blízkosti lidských obydlí, zahrad, nevhodných lokalit a areálů na jiné, zejména pro živočichy bezpečné (vhodné) místo.

Podrobnosti viz. příloha – Tabulka jednotlivých druhů – transfery.

Ježci - jaro a podzim 2001 (PM)

Jaro roku 2001 bylo díky vzorné péči P. Blažkové a M. Klaudové korunováno poměrně velkým úspěchem, neboť všech 30 zazimovaných ježků se probudilo ze zimního spánku a bylo úspěšně vypuštěno zpět do přírody. Podzim téhož roku byl s ohledem na vývoj počasí silně kritický, neboť k zimnímu spánku se podařilo uložit pouze cca 10% ze všech přijatých podzimních mláďat. Bohužel ostatní mláďata na základě kritického zdravotního stavu uhynula nebo musela být utracena. Dosud diskutabilní otázkou i nadále zůstává smysl tohoto zásahu do „přirozeného přírodního vývoje“ a nemalé finanční či časové nároky (1 ježek cca 2.000,- až 3.500,- Kč).

V roce 2001 byl rovněž postaven velký výběh pro ježky na zahradě Bukovci a zajištěna vytápěná místnost (3,5 x 3,5 m) pro jejich dokrmění před zazimováním.

Netopýři Alšova a Švarcova ulice, Purkyňův pavilon (PM)

Opět provedeno několik záchranných odchyťů a přesunů z obydlených budov a zařízení. Největší případy tentokrát byly opakovaně zaznamenány ve zdravotnickém zařízení Purkyňův pavilon a nemocnice u Mulačů (Plzeň – Bory). Desítky drobných případů byly řešeny i v soukromých bytech a objektech, přičemž nejzajímavější byl případ hromadného úhynu 283 ex. netopýra hvízdavého v opuštěném bytě (Alešova ul. 2) a 89 ex. netopýra hvízdavého v rozvodu kabelové televize na chodbě obytného domu Schwarzova ul.

Nové auto a technické vybavení (PM)

Významným darem opět od Statutárního města Plzeň z Fondu životního prostředí MP se podařilo značně posílit technické vybavení organizace. Koncem roku bylo zakoupeno nové zásahové vozidlo (Lada NIVA SPECIÁL 1,7 i) a posíleno kompletní technické vybavení. Opět byly zprovozněny tři ruční radiostanice a přibyly i další mobilní telefony.

Fotoaparát

V polovině roku obdržela naše organizace formou daru od firmy **MP ROYAL s.r.o** kvalitní fotoaparát (MINOLTA) s příslušenstvím v celkové hodnotě 36.000,- Kč. Jedná se o významný dar, který přispěl k posílení technického vybavení organizace.

Mimo jiné se podařilo s vazbou na provoz léčebných areálů:

- z ekonomických a úsporných důvodů úspěšně přejít k jinému mobilnímu operátorovi a přečíslovat mobilní telefony.
- zrealizovat elektronické zabezpečení a hlídání areálu záchranné stanice (Plzeň – Doubravka)
- zakoupit nový mrazicí pult na krmení (dotace ÚMO Plzeň 3)
- zakoupit další vybavení na odchyty a záchranné transfery (dotace od ÚVR ČSOP Praha)

Druhovú ochrana volně žijícího ptactva.

Budky – polesí Zábělá a ř. Berounka (PM)

Projekt financovaný Statutárním městem Plzeň (Nadačním fondem „Zelený poklad“), realizovaný skupinou M.Paisker, P. Blažková, M. Klaudová, Dr., S. Beneda. Instalace cca 300 uměle vytvořených hnízdních dutin (ptačích budek a polobudek) v polesí Zábělá, Háj, Pytel. Nadále fungující projekt zaměřený na druhovou ochranu zejména drobného ptactva a údržbu.

Krmítka, parky – příkrmování ptactva (PM)

Již fungující projekt ze zimy roku 2000/01 opět financovaný Statutárním městem Plzeň (Nadačním fondem „Zelený poklad“), realizovaný skupinou V. Kuralové. Rozmístění 9 krmítek na stanovené lokality, jejich zásobování krmivem. Nově výroba a instalace informačních tabulí, oprava, údržba.

Zásyp pro vodní ptactvo – zimoviště ř. Berounka, Plzeň – Doubravka (PM)

Zastřešený speciální zásyp (krmeliště) pro vodní ptactvo v ohybu ř. Berounky nad lávkou pro pěší (levý břeh - Pecihrádek). Pravidelné příkrmování ptactva obilnou směsí (zadina ječmene, pšenice). Kontrola zdravotního stavu zimujícího ptactva (labutí, kachen), vyšetření trusu, odečítání kroužků, sčítání, monitoring. Dále úprava břehu, mýcení vegetace, rozvoz slámy.

Zimní celorepublikové sčítání labutí velkých – Plzeňsko (PM)

Spolupráce při celorepublikové akci vedené ČSO Praha. Celkem bylo mapováno 15 stanovišť a sečteno 155 labutí velkých. Nejdelší úsek byl sčítán na řece Berounce od Zvíkovce (RO) do Plzně (PM).

Podrobnosti viz. příloha - Zpráva o zimním sčítání labutí velkých na Plzeňsku za rok 2001

Kormorán velký – zimní monitoring – pitvy (PM)

Vědecky zaměřený projekt, založený na pravidelném (1x týdně) ranním sčítání kormoránů na nocovišti a jeho pozorování. Účast ve správním řízení Okú Domažlice (povolení regulace). Pitvy střelených jedinců (15) a veterinární vyšetření garantuje MVDr. F. Čada, MVDr. J. Kubát (Analytické laboratoře Plzeň s.r.o). Příprava podkladů na vyhlášení přechodně chráněné plochy na úseku řeky Berounky v polesí Zábělá za účelem zachování významného zimoviště vodního ptactva.

Podrobnosti samostatná příloha mimo tuto zprávu.

Atypická kolonie volavek popelavých v rákosí (TC, DO)

Sledování celkem tří hnízdních kolonií (2x rákosí, 1x stromová) volavek popelavých za účelem vědeckého pozorování. Označování hnízd, pozorování průběhu hnízdění, sčítání vajec, mláďat, kroužkování, letecké snímkování, monitoring pohybu, sbírání zoologických dat, rozbor potravy, zdravotní stav, sumarizace výsledků atd.

Podrobnosti samostatná příloha mimo tuto zprávu.

Kroužkování volně žijících druhů ptactva (zč. kraj)

Již několik let realizovaný projekt zaměřený na vybrané druhy volně žijícího ptactva (dravci, sovy, brodiví, labutě atd.), realizovaný ve spolupráci s kroužkovateli N. MUZEA Praha (Dr.S. Beneda, K.Lang, V.Lang, K.Machač, ing. V.Říš) a zaměřený zejména na výzkum a monitoring jednotlivých druhů. Na tento projekt navazuje odběr krevních vzorků za účelem vyšetření na ptačí malárii (garantuje MVDr. F. Čada - Analytické laboratoře Plzeň s.r.o).

V roce 2001 okroužkováno a odečteno celkem 816 jedinců, z toho odebráno a vyšetřeno cca 200 krevních vzorků.

Podrobnosti viz. příloha - Projekt MALÁRIE - seznam ptactva odchyceného v roce 2001:

Ornitologický servis pro orgány ochrany přírody, úřady a kroužkovatele

Vybraný, převážně ornitologický servis pro jednotlivé subjekty včetně realizace některých projektů. Odchyty a transfery živočichů, úpravy biotopů, hnízd, hnízdišť, monitoring, dokumentace, účast při jednotlivých správních řízeních, místní šetření. Poskytování technického zázemí, vybavení, odchytové služby, předávání získaných dat a informací atd.

Zajišťovat kompletní ornitologický servis (lezení na hnízda, instalace budek, odchyty, berličky, asistence při kroužkování, doprava atd.) pro kroužkovatele N. Muzea Praha a odbornou širokou veřejnost (telefonické konzultace, poradenská činnost, informace, plánky na budky, příkrmování ptactva atd.).

Úklid biotopů (PS, PM)

Celkem dvě úklidové akce. Odstranění vodáckého srubu (boudy), likvidace černého tábořiště a úklid odpadků po sezóně 01 na levém břehu řeky Berounky, polesí Háj (PS).

Úklid obou břehů řeky Berounky (Plzeň – Bukovec), sběr odpadků a naplavenin, realizováno ve spolupráci s dětmi MO ČRS Plzeň (jaro 01).

Rekonstrukce, úpravy, údržba hnízd a hnízdišť čápa bílého (zč.kraj)

V rámci každoročního servisu pro obce a okresní úřady zajištěno:

(Dr. S. Beneda, K.Makoň, V. Kural ml., V. Kural st., V. Kovář)

Nepomuk /PJ/

- instalace železných přístupových stupaček navazujících na loni zřízenou přístupovou lávku.
- nátěr celé konstrukce a stožáru (1x základní barva + 1x vrchní nátěr- hnědá)

Mladý Smolivec /PJ/

- nátěr železné přístupové lávky a stožáru (barva základní + vrchní barva)
- snížení (úprava) hnízda

Příchovice /PJ/

- instalace přístupové (sedlové) lávky + nátěr celé konstrukce (pozink. rošt)

Domažlice /DO/

- instalace železné přístupové lávky + nátěr (barva základní + vrchní)
- instalace zábrany proti pádu čápů do komína (zahradnictví u hnízda)

Bělá nad Radbuzou /DO/

- instalace železné přístupové lávky + nátěr (barva základní + vrchní)

Kdyně /DO/

- nátěr železné přístupové lávky (barva základní + vrchní barva), úprava hnízda

Kout na Šumavě /DO/

- instalace železných stupaček navazující na loni zhotovenou přístupovou lávku
- kompletní nátěr všech železných prvků (podložky, lávky, stupaček)

Osvračín /DO/

- instalace železných stupaček navazující na loni zhotovenou přístupovou lávku
- kompletní nátěr všech železných prvků (podložky, lávky, stupaček)

Halže – dřevařské závody, Eurookna /TC/

- instalace železných stupaček a přístupové lávky
- kompletní nátěr všech železných prvků a stožáru (barva základní + vrchní barva)

Stráž u Tachova /TC/

- kotelna bytovky
- zrušení hnízdní podložky (požár), instalace zábrany
- potraviny náměstí (rodinný dům – sedlová střecha)
- úprava původní hnízdní podložky, instalace imitace rozestavěného hnízda

Dehtín /KT/

- spolurealizace vzniku nového hnízdiště na betonovém sloupu - instalace ocelové hnízdní podložky

Všeruby u Kdyně /DO/

- nově zřízená hnízdní podložka na betonovém stožáru

Podrobnosti viz. příloha - Zpráva čáp bílý r. 01

Ekologická výchova, osvěta, propagace

Ukázka odchyty a kroužkování volně žijícího ptactva - jaro 01 (PM)

Ptačí festival, dny otevřených dveří - podzim 01 (PM)

Celkem dvě samostatné akce realizované ve spolupráci se Západočeskou pobočkou České společnosti ornitologické při Západočeském muzeu v Plzni. Ornitologicky zaměřené akce spojené s terénní vycházkou, pozorováním, ukázkou odchyty a kroužkování volně žijícího ptactva. Každoročně pořádáno pro veřejnost za účelem osvěty a ekologické výchovy zakončené exkurzí v Záchraně stanici ptactva.

Podrobnosti samostatná příloha mimo tuto zprávu.

Výtvarná soutěž a výstava „Unie stanic pro záchranu živočichů“ (PM)

Spolurealizace tématicky zaměřené soutěže a následně výstavy spojené s propagací Unie stanic pro záchranu živočichů a ekologickou výchovou. Zapojení všech mateřských a základních škol na území města Plzně, katastru okresu PS, DO a částečně PJ. Výroba a distribuce informačních letáků (pokynů) na školy, realizace měsíční výstavy v prostorách knihovny na 1. ZŠ v Plzni. Rozesílání a nákup jednotlivých cen, předání diplomů (P. Burgetová, J. Volf, M. Kloudová). Plzeňské děti obsadily v této celorepublikové akci kromě jednoho druhého místa všechna přední místa ve všech věkových kategoriích a převážnou většinu cen mimořádných.

Den dětí 2.6.01 - Dýšina (PS)

Dopolední ekologicko výchovná akce na školním hřišti v obci Dýšina (PS). Ornitologické soutěže, poznávačky, informační tabule, sbírka ptačích vajec, lebek, peří, ornitologických kroužků atd. (P. Burgetová, K. Makoň)

Plzeňské výstaviště „Lov, sport, příroda“ (PM)

Méně úspěšná (malá návštěvnost) víkendová akce, informační tabule, fotomateriál, propagace, prodej ptačích budek a krmítek. (P. Burgetová, J. Volf, V. Lang ml., V. Kural st.)

Výstava „Den ZEMĚ“ Domažlice (DO)

Výstava realizována Okresním úřadem Domažlice u příležitosti oslav Dne ZEMĚ, probíhající několik týdnů v prostorách gymnázia a následně Domažlického muzea. Fotografie, informace, propagační materiály. (M. Kloudová, K. Makoň, K. Forst)

Plakát čáp bílý (PM)

Vydáno 2.000 kusů plakátu „Čáp bílý“. Tématicky zaměřený plakát s tabulkou na záznamy o průběhu hnízdění sledovaného druhu. Osvěta, ekologická výchova, vědecké pozorování, zapojení veřejnosti. Kresba Zdeněk Doležal Plzeň. Distribuce cca 80 zpravodajů ZČP ČSO, 200 základních škol a školek, městské a obecní úřady, veřejnost.

Přečíslování telefonních stanic – propagační materiály (PM)

U příležitosti změny mobilních operátorů a přečíslování telefonních stanic bylo vydáno několik informačních a propagačních materiálů. Oranžové samolepící etikety formátu A5 (1.000 kusů) a kartičky důležitých telefonních čísel formát A6 (4.000 kusů). Na vydání těchto materiálů navazovala cílená distribuce a předání informací směrem k občanům i úřadům.

Školy a školky (PM)

Exkurze na Záchraně stanici ptactva, návštěvy ve školách (12x), osvěta, přednášky, nově zaměřená pozornost i na zvláštní školu a školu sluchově postižených dětí atd.

Servis pro veřejnost – Média (PM)

Poradenský, převážně telefonický servis pro veřejnost (budky, krmítka, netopýři atd.). Propagace a osvěta prostřednictvím médií, publikační a reportážní činnosti atd. Zajímavosti, informace, rady – porady, zapojení veřejnosti atd. Realizováno průběžně po celý rok.

Personální pokrytí, členská základna

Struktura organizace nezměněna, žádné výrazné personální změny oproti předchozím rokům neučiněny. Členská základna celkem 23 dobrovolných (neplacených) členů, z toho čtyři členové čestní, tři kroužkovatele N.M. Praha. Věková rozmezí 17 až 71 let.

Finance – stručná roční bilance

Rozšíření činnosti, technického zázemí, léčebného zařízení, širší pole působnosti, zlepšení servisu a masivní propagace přineslo i značné navýšení veškerých nákladů. Většina těchto nákladů byla hrazena z prostředků získaných od:

Statutárního města Plzeň –	72 %
ÚVR ČSOP „Národní sítě stanic“ –	10 %
Vlastní činnosti a zdrojů -	8 %
Sponzorů a dárců –	8 %
Ostatní zdroje (převod, účet atd.)	2 %

Nejvíce prostředků bylo čerpáno na komunikaci, dopravu, přepravu, energie, krmení, nákup technického vybavení, rozvoj a údržbu areálu, zakoupení služebního vozu, léčiva a veterinární péči. *Podrobnosti viz. příloha – Tabulka stavu financí*

*Závěrem bych rád poděkoval všem těm,
bez nichž by spolek nefungoval a nemohl existovat.*

*Děkuji všem strategickým partnerům, městu Plzeň,
kolegům, příznivcům, spolupracovníkům, sponzorům
a v neposlední řadě členům.*

*Karel Makoň
předseda DES OP*
